

Amphion : een tijdschrift voor vrienden en beoefenaars der toonkunst

<https://hdl.handle.net/1874/26765>

156. E. 34

AMPHION,

EEN
TOONKUNST
TIJDSCHRIFT

VOOR
VRIENDEN EN BEOEFENAARS
DER

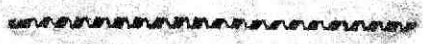
TOONKUNST.

VIERDE JAARGANG.

I.

Te GRONINGEN,
bij W. VAN BOEKEREN.

1822.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

10. OCT. 1928

UTRECHT.

I N H O U D.

- I. Aankondiging over de voortzetting
van dit tijdschrift bladz. 1.
- II. Over de muziek te Groningen van
December 1820 tot December 1821. — 3.
- III. Brief aan den Redakteur over de mu-
zijk te Arnhem — 20.
- IV. Iets over de Romancen van den heer
VERMEULEN, door J. S. — 24.
- V. Gemengde Berigten.
Over de muziek des Konings — 30.
— den klarinettist DE GROOT, jr. — 31.
— de oprigting van een Neder-
landsch Genootschap: *tot beyorde-
ring der Toonkunst*. — 31.
-

D R U K F E I L.

Op bladz. 16 staat: LINDPAINTRER,
lees: LINDPAINTNER.

AANKONDIGING

OVER DE VOORTZETTING VAN DIT TIJDSCHRIFT.

Gedurende den loop van het jaar 1821, heeft men den Redakteur van onderscheidene kanten te kennen gegeven:

1. Dat de berigten, welke in dit tijdschrift werden opgenomen, hoe belangrijk en hoe oordeelkundig ze ook geschreyen zijn, voor den lezer veel van derzelyver belang verloren, uit hoofde ze meestal niet meer nieuw waren, toen ze werden afgedrukt, en de lezer zich dus niet meer zoo naauwkeurig kon herinneren de onderwerpen, waarover dezelye loopen, terwijl vele andere, wier kunstverrigtingen in die berigten beoordeeld zijn, om dezelfde reden, niet zoo veel nut uit dezelye konden trekken, als wanneer hunne kunstverrigtingen hun nog versch in het geheugen lagen; en

2. Dat de letter, waarmede dit tijdschrift gezet werd, wat al te klein is, zoodat zulks voor vele lezers lastig wordt, vooral wanneer zij, door den druk der jaren, niet meer zoo gemakkelijk met eene kleine letter teregt kunnen komen.

De Redakteur zoo wel, als de Uitgever, beide van de gegrondheid dezer klagten overtuigd, en niets meer wenschende, dan hunnen lezers, elk voor zoo veel hij vermag, genoege te geven, hebben al dadelijk besloten, de redenen tot die klagten uit den weg te ruimen. Doch daar zulks niet wel midden in den loop van eenen jaargang konde plaats hebben, zijn zij genoodzaakt geweest, den vorigen jaargang op den ouden voet voort

te zetten. Daar er echter nu een nieuwe jaargang begint, verwittigen zij hunne lezers, dat de AMPHION voortaan in eenen anderen vorm zal verschijnen.

De Redakteur namelijk, inziende, dat de oudheid der berigten aan niets anders toe te schrijven is, dan aan de drie maandelijksche uitgave van ieder stuk, heeft met overleg van den Uitgever besloten, dat er in het vervolg, in plaats van vier, acht stukken zullen worden uitgegeven, waaryan ieder echter zoo veel kleiner zal zijn, dan de voorheen uitgegevene, dat de geheele jaargang niet meer, doch ook niet minder, bladen druks zal bevatten, dan tot nu toe heeft plaats gehad.

De Uitgever heeft van zijne zijde eveneens getracht aan het billijke verlangen der lezers te voldoen, door het kiezen van eenen anderen letter; terwijl hij hoopt, den lezers te meer reden tot teyredenheid te geven, daar, in weeryil van beide deze veranderingen en de daaruit voortvloeyende meerdere moeite en zorgen, zoo van verzending, als anderzins, de prijs van den AMPHION geenszins zal verhoogd worden. De vorige jaargangen van dit tijdschrift hebben 18 vellen druks bestaan, den algemeenen inhoud daarbuiten gerekend; voortaan zal ieder jaargang even veel bevatten, en ieder stuk zal dus uit 24 vel druks bestaan. De prijs van den jaargang blijft bepaald op f 3 - 25 cts., voor welken geringen prijs de geplaatdrukte titel en de jaarlijksche algemeene inhoud mede geleyerd worden.

Bijdragen tot dit tijdschrift worden aan den Redakteur, onder het adres van den Uitgever, toegezonden.

De Redakteur en de Uitgever van den AMPHION.

A M-

AMPHION.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

OVER DE MUZIK TE GRONINGEN, VAN
DECEMBER 1820 TOT DECEMBER 1821.

Wanneer wij een in alle deelen omstandig en nauwkeurig verhaal zouden doen van hetgeen onze concerten in het afgelopen jaar merkwaardigs hebben opgeleverd, dan zouden wij ligtelijk de palen van dit tijdschrift kunnen te buiten gaan. Wij moeten echter bekennen, dat dit alleen ons niet van wijdeloophigheid terug houdt en tot korthed aansporen zal; maar het lange tijdverloop, dat er inmiddels heeft plaats gegrepen, en, door de bestaan hebbende inrigting der nitgave van dit tijdschrift heeft moeten plaats grijpen, doet ons, meer dan alle andere bedenkingen, besluiten,

om ons verhaal, zoo veel mogelijk, in te krimpen, ten einde niet dadelijk door breedvoerigheid van dit stuk de plaatfing van andere berigten te beletten, en dus het doel der veranderde inrigting van de uitgave te doen misfen. En wij zullen dus, zoo veel doenlijk, kort zijn.

Met dat al kunnen wij voor deze keer geenszins volftaan met eene bloote opgave van de gegevene stukken, noch met eene, wanneer ook niet uitgebreide beoordeeling van die stukken zelve en van de wijze, waarop ze zijn uitgevoerd. Wij moeten vooraf van de inrigting der concerten zelve fpreken, daar deze federt December 1820 geheel anders is, dan in de laatst voorgaande jaren.

Onze gewone maandagfche concerten, namelijk, waren, gelijk men uit vroegere berigten weet, eene partikuliere onderneming, eerst van den heer KEIZER, toenmaals onderwijzer der toonkunst aan de alhier gevestigde Hoogefchool, en naderhand van dezen en van den heer MARBURG, kapelmeester bij de 8e afdeling Nationale Infanterij. In de twee eerfte jaren van deze onderneming bevond men zich er zeer wel bij, dewijl alles goed, geregeld, met orde en met ijver beftuurd werd. Later was men echter niet zoo tevreden: de ijver begon te verflaauwen, de orde was verdwenen en de muzijk werd niet te best uitgevoerd. Zoo lang de heer KEIZER, zoo door zijnen post bij de Hoogefchool, als door gewoonte, aan het hoofd der muzijk ftond, kon men niet wel eene andere inrigting daarftellen, althans niet zonder dien man, die
in-

inderdaad op onzen smaak zeer veel invloed ten goede gehad heeft en die dus onze erkentenis te dien opzichte verdiende, voor het hoofd te stooten. Doch het vertrek van den heer KEIZER gaf den liefhebbers der muziek ruimte, om, zonder iemand onaangenaamheden aan te doen, eene verandering in de inrigting der concerten te bewerken, of liever een geheel nieuw concert op te rigten, en men aarzelde geenszins, om daartoe te besluiten. Eenige der voornaamste voorstanders van de muziek verenigden zich tot dat einde, beraamden onderling een voorloopig plan, hetwelk zij naderhand aan de beoordeeling van andere liefhebbers onderwierpen en hetwelk, zoo doende, tot den grondslag werd aangenomen, waarop het nieuwe gebouw zou worden opgetrokken. Dit alles gelukte zeer wel, en het concert kwam werkelijk tot stand.

Volgens de nieuwe inrigting, is ons concert nu wederom, gelijk in vroegere tijden, als het ware, eene onderneming van de leden zelve, welke vier kommissarissen uit hun midden kiezen, ten einde de verschillende vakken van administratie te besturen. Dit alleen kan den lezer genoeg zijn, omtrent de veranderde inrigting te ervaren; de bijzonderheden der punten, waarop het gebouw steunt, te kennen, kan voor hem van geen belang zijn, wanneer hij geen inwoner dezer stad is; en is hij dit, dan zijn hem die bijzonderheden bekend, of hij kan ze althans te weten komen. In allen geval zoude het plaats verloren zijn, daaromtrent hier in nadere ontwikkeling te treden.

Van het oogenblik af aan, dat de vier kommisfariſen benoemd waren, waren deze er op bedacht, alle zoodanige maatregelen te nemen, waardoor zij hopen konden, de goede uitvoering der muzijk bevorderlijk te zijn. Een moeilijk punt was de keus van eenen orkeſtmeester, want de heer KEIZER, die het orkeſt altijd gedirigeerd had, was niet meer hier ter ſtede, en de heer MARPURG was te nuttig als voorſpeler bij de eerſte viool en dus als eerſte ſteunpilaar onder den orkeſtmeester, dan dat men ligtelijk zou hebben kunnen beſluiten, dien heer daartoe te benoemen, ſchoon men anders wel konde vermoeden, dat hij tot het volbrengen der taak van eenen orkeſtmeester in het koncert geſchikt zou zijn. De kommisfariſen floegen uit dien hoofde het oog op eenen der liefhebbers, dien zij daartoe voor geſchikt hielden, noogden dezen uit, om den drukken poſt van orkeſtmeester op zich te nemen, en hij, voor wien dit verzoek allezins hoogſt vereerend moest zijn, nam de uitnodiging aan. Het grondbeginſel, eens vooral bij ons aangenomen, om geen woord, noch ten goede, noch ten kwade, te gewagen over hetgeen de liefhebbers in onze ſtad voor de muzijk en voor het koncert doen, en om zelfs niet eens hunnen naam te noemen, dit grondbeginſel, dat in onze ſtad zeer zeker van nut is, willende getrouw blijven, kan het den lezer geenszins verwonderen, over de direktie van den orkeſtmeester onzer koncerten niets anders te ervaren, dan dat dezelve beſtaat; en daarenboven veroorlooft de betrekking van den orkeſtmeester tot dit tijdschrift

niet

niet, om, al ware dat grondbeginsel ook niet als onkreukbaar aangenomen, in het openbaar iets meer te gewagen van het voor- of nadeel, dat hij aan de concerten toebrengt.

Het hoofd van het orkest eens gekozen zijnde, viel het niet moeilijk, om de overige leden voor hetzelfde te vinden. De muzikanten werden dus geëngageerd en de dilettanten uitgenoodigd, om aan de uitvoering der Sinfoniestukken deel te nemen. Het kan misfehien van belang zijn, het getal der leden van het orkest op te geven, en wij meenen dus, hetzelfde hier te moeten laten volgen. Ons orkest bestaat, behalve den orkestmeester, uit 6 eerste en 6 tweede violen, 6 altén, 2 fluiten, 2 oboen (welker partijen echter, helaas! op C-klarinetten uitgevoerd moeten worden), 2 klarinetten, 2 fagotten, 2 horens, 2 trompetten, pauken, 6 violoncelen en 2 contrabassen; waar het noodig is, hebben wij nog 2 horens, alsmede 2 bazuinen, zoodat ons orkest in dat geval 42, en anders 39 leden telt. Onder deze zijn bloot liefhebbers: de orkestmeester, 7 bij de violen, 3 bij de altén, 1 bij de fluiten, 1 bij de klarinetten, 4 bij de violoncelen en 1 bij de contrabassen, dus in het geheel 18 liefhebbers.

Behalve deze leden van het orkest, hadden de heeren kommisfarissen nog als zangeres geëngageerd mad. **MARPURG**, van welke reeds als mej. **MARSCHALL** in een vroeger berigt gewag gemaakt is.

Van eene zoo lanige verzameling van menschen, hadden men reden, om iets goeds te verwachten, en inderdaad

aan ijver, om het volmaakte nabij te komen, heeft het niet ontbroken: want voor ieder concert werden door den orkestmeester drie repetitien, of liever oefeningen, gehouden, alleen van de liefhebbers, en dan nog twee algemeene repetitien, waarvan de eerste bloot bestemd en besteed werd tot het gezamenlijke oefenen der Sinfonien en Ouverturen, en de tweede tot het instuderen der obligate en zangstukken, terwijl voorts op deze tevens de Sinfonien en Ouverturen nog eens doorgelopen werden. — Ook moet men in het algemeen erkennen, dat de onderscheidene muzikstukken, vooral de Sinfonien en Ouverturen goed uitgevoerd werden, en somtijds inderdaad treflijk, hetgeen niet had kunnen gebeuren, wanneer niet en muzikanten en liefhebbers beide met ijver bezielde geweest waren, en wij gelooven te kunnen verzekeren, dat ons publiek ten uiterste voldaan geweest is. Wij kunnen daarvan geen sprekender bewijs bijbrengen, dan de groote stilte en oplettendheid, die er steeds geheerscht heeft, niet slechts onder het aanhooren van obligate en zangstukken, maar ook onder het uitvoeren der Ouverturen en Sinfonien, onder welke laatste er toch waren, die drie kwartier uurs geduurd hebben. En er is wel geen liefhebber onder ons, die deze oplettendheid van ons publiek niet met opregten dank erkent en zich daardoor niet aangespoord voelt, om zijnen ijver te verdubbelen. In menige andere stad, ja zelfs in steden, waar de muziek veel beter uitgevoerd wordt, dan bij ons mogelijk is, treft men die weldadige stilte niet aan, en het ware
te

te wenschen, dat zoodanige steden een voorbeeld aan de onze namen, die men in vele opzigten zoo gaarne beneden hare echte waarde wil trachten te doen schatten, en die niettemin in vele punten vrijmoedig het hoofd boven vele harer zusteren zoude kunnen verheffen.

Wij achten het van belang, nog van eene bijzonderheid in onze concerten te gewagen, die men, zoo veel ons bekend is, te vergeefs elders in ons vaderland zal zoeken. Zij is deze, dat de concerten niet geopend worden met eene Sinfonie, maar met eene Overture; terwijl de Sinfonie op het eind van het concert gegeven wordt, eene enkele keer uitgezonderd, wanneer zij, omdat de omstandigheden het medebragten, in het begin der tweede afdeeling van het concert is gegeven. Deze inrigting is door den orkestmeester ingevoerd om meer dan eene reden. Immers, geeft men de Sinfonie het allereerst, dan kan men zeer ligtelijk in het geval komen, van het geheele orkest te moeten laten stemmen, zoodra het eerste allegro van de Sinfonie uit is, hetgeen eene alleraan-aangenaamste storenis teweeg brengt, het geheele effect van het eerste allegro verijdt, en de toehoorders zelfs min of meer onvatbaar maakt voor het genot van het opvolgend adagio of ander stuk. De Sinfonien behooren, namelijk, (en dit geschiedt bij ons werkelijk) in eens tot het eind toe afgespeeld te worden, zoodat er slechts eenige weinige minuten verpoozing is tusschen iedere afdeeling van dezelve. Dan behoort er tusschen beide, gelijk wij reeds boven

deden gevoelen, niet gestemd te worden. Intuschen is het een natuurlijk gevolg van de meer en meer toenemende warmte in de zaal, dat de blaasinstrumenten hooger worden, terwijl de snaarinstrumenten zakken of lager worden; daaruit vloeit de noodzakelijkheid voort, om na het einde der eerste afdeeling van de Sinfonie op nieuw te stemmen, en dit deugt niet. Begint men daarentegen met eene Ouverture, dan heeft men wel met dezelfde omstandigheid te worstelen, wat het hooger en lager worden betreft; doch wanneer de Ouverture uit is, verwijderen zich de liefhebbers van het orkest; het opleggen der muziek voor het nu volgende obligate of zangstuk en de voorbereidselen tot de uitvoering van hetzelfde, maken eene eenigzins langere pauze noodzakelijk; dit brengt weder eenige meerdere levendigheid onder de toehoorders teweeg; en er is dus eerder gelegenheid, om te stemmen zonder storenis van belang, hetgeen echter altijd met de meest mogelijke omzigtigheid en *discretie* geschieden moet, en bij ons werkelijk plaats heeft. Het onaangename van het stemmen geheel te vermijden, is volstrekt onmogelijk en behoort onder de *pia vota* en onvolmaaktheden dezer aarde; maar het is de plicht van den orkestmeester, om te zorgen, dat het op zoodanige oogenblikken en met zoo weinig geraas gebeure, dat de toehoorder daarvan zoo weinig mogelijk gewaar worde. En om dit doel te bereiken, doet men wel, de Sinfonien niet als eerste stuk in een concert te geven.

Maar er is nog een hooger doel, waarom het ver- kies-

kieslijk is, de Sinfonie voor het laatst van het concert te sparen. De Sinfonie is, namelijk, wanneer zij waarlijk goed is (en anderen hoort men bij ons niet), het schoonste stuk van het concert, en in de schikking van de volgorde der muziekstukken behoort men er wel degelijk op bedacht te zijn, om steeds, althans zoo veel mogelijk, van het minder schoone, van het minder voortreffelijke op te klimmen tot het schoonste, tot het voortreffelijkste. En dit is de hoofreden, waarom men de Sinfonien niet het eerst, maar het laatst behoort te geven. Men zal ons misschien willen tegenwerpen, dat deze inrigting zoo goed, als kwaad is (en men heeft dit bij ons, voor dat men er de proef van genomen had, inderdaad gedaan), uit hoofde het publiek op het einde van het concert, door het langdurige aanhooren van muziek, reeds min of meer afgemat en stomp is geworden voor het genot van het schoone en wegslepende eener lange Sinfonie, en dat men dus beter zou doen, het concert te besluiten met een stuk van minder voortreffelijk allooi en minder langen duur. Maar wij ontkennen de grondheid van eene dusdanige tegenwerping: immers is een der uit te voeren muziekstukken op een concert in staat, den toehoorder af te matten en ongevoelig te maken voor het genot der andere stukken, dan is het juist de Sinfonie: want deze grijpt het gevoel het sterkst aan en houdt hetzelfde het langst in duurzame beweging, dewijl zij het schoonste der te geven stukken is, en men bewaart dus den toehoorder voor het genot van de andere muziek, wanneer men hem er
niet

niet door dat, hetwelk hij uit de Sinfonie put, ongevoelig voor maakt. En daarenboven, wanneer hij ook inderdaad eenigzins afgemat is geworden, door het langdurig aanhooren van muziek en voornamelijk van obligaten, waaronder toch al veelal laffe en smakelooze brokken gevonden worden, dan juist geeft de Sinfonie nieuwe veerkracht aan zijn gevoel; hij bepeurt met te meer vreugde den krachtigen invloed, welken de heerlijke, majestueuse en eerbiedwekkende Sinfonie op hem heeft, en zijn genot is des te verhevener, naar mate het veelal zouteloze der obligaten hem de behoefte naar voedzamer spijzen te sterker heeft doen gevoelen. Wij zouden nog meer redenen ten voordeele der bestaande inrigting kunnen aanvoeren, doch ons betoog zou te uitgestrekt worden, en wij moeten ons volstrekt, zoo veel mogelijk, bekorten. Echter moeten wij er nog bijvoegen, dat de ondervinding het krachteloze der gemaakte tegenwerping heeft doen zien: niemand heeft zich ooit over de Sinfonie, aan het eind van het concert gegeven, beklaagd, en integendeel heeft de ingespannene opletendheid van de meesten der toehoorders van derzelve verdubbelde belangstelling kunnen getuigen.

Dit een en ander te laten voorafgaan, kwam ons noodzakelijk voor, daar wij het van vrij wat meer belang achten, den lezer buiten onze stad bekend te maken met de inrigting onzer concerten, vooral nu er eene nieuwe is tot stand gekomen, dan hem een
pre-

programma voor te leggen van al de stukken, die er in uitgevoerd zijn, wanneer deze niet, of door hunnen aard, of door derzelve uitvoering, aanleiding geven tot bijzondere aanmerkingen. — Doch laat ons nu ook kortelijk van die stukken gewag maken en, volgens onze gewoonte, met de obligaten en zangstukken aanvangen, met de Ouverturen en Sinfonien eindigen.

De heer MARPURG speelde drie concerten, namelijk een van FRAENZL (uit *A mol*, waar de violoncel het thema begint) een van KREUTZER (*G dur*) en een van SPOHR (*D mol*). Uit hetgeen wij reeds vroeger over het spel en de voordragt van dezen knappen violist gezegd hebben (zie 3^e jaargang bladz. 146), zal men ligtelijk kunnen opmaken, dat hem de kompositien van FRAENZL, KREUTZER en dergelijken beter van de hand gaan, dan die van SPOHR. Hij kan de hartstogtelijkheid van dezen niet in zijne voordragt overbrengen; dit schijnt met zijne individualiteit te strijden. Men heeft wel eens beweerd, dat in de kunst juist die voortbrengfelen den kunstenaar het best gelukken, welke met zijne inwendige natuur in contrast staan, en dat, bij voorbeeld, in de tooneelspeelkunst, een melancholicus beter slaagt in het vertoonen van komieke karakters, dan de man, die van natuur en in zijne gewone levenswijze komiek is. In de tooneelspeelkunst gaat deze opmerking misfchien door, en veelligt daarom, omdat de tooneelspeler anders ligtelijk zich zelven vertoont en niet het karakter van de rol, die hij vervult. Hoe het zij, op de toonkunstenaars is die
stel-

ftelling niet toepasfelijk; dezen is het zeer zeker voordeelig, zoodanige flukken voor te dragen, waarvan de geest overeenkomt met hun gevoel, en zij doen dus verftandig, bloot zoodanige flukken tot de voordragt in het openbaar te kiezen en de anderen maar afgezonderd en in de eenzaamheid te beftuderen. Het is wel waar, dat een *praktisch* toonkunftenaar (het woord *praktisch* genomen in zijne algemeen gangbare beteekenis (1)) eigenlijk de werken van iederen komponist in den hem eigenen geest en ftijl moet weten voor te dragen; doch dit talent is flechts aan weinigen eigen, en misfchien is KIESEWETTER in dezen tijd wel de eenige violist, die het in al zijne uitgebreidheid bezit.

De heer HANSEN liet zich tweemaal op den horen hooren. De eerste reis blies hij het Concertino van C. M. VON WEBER, de tweede keer een Potpourri, eigen werk. Het is niet voordeelig voor hem, dat dit laafte in eenen adem met het eerste werk moet uitgefproken worden, daar WEBER's Concertino zoo fchoon is, dat niet ligt iemand der thans levende komponisten er de weêrga van fchrijven zal. Echter ftrekt dit den heer HANSEN niet tot verwijt; integendeel heeft zijn Potpourri, over het geheel genomen, zeer wel bevallen en het doet zijn talent eer aan. Voor het overige heeft hij in zijn fpel be-

(1) Men behoorde de naauwer beperkende benaming *toonfpeler* te gebruiken. Zie de *lofse gedachten over de verhouding van den toondichter tot den toonfpeler*, in den vorigen jaargang van dit tijdschrift, en aldaar in de noot, bl. 1.

bewijzen van vorderingen aan den dag gelegd; hij is zeer vlijtig en ijverig. Men ziet aan al, wat hij doet, dat hij de muziek niet om den broode, maar met lust en liefde uitoefent.

De heer WINTER (de vader) blies slechts eens en wel het eerste concert van CRUSELL voor de klarinet: een zeer fraai muzikstuk, dankbaar voor den obligatist en even welgevallig aan het gemengde publiek, als aan den kunstkenner.

De heer D. MULLER, de eenige onder de liefhebbers, bij wien wij gewoon zijn, ons de uitzondering te veroorloven, van zijnen naam in het openbaar te vermelden, blies, onder anderen, het adagio en het rondo van het tweede klarinet-concert van CRUSELL. Hij speelde voortreffelijk; het adagio vooral droeg hij uitstekend schoon voor.

Onder de overige stukken, welke wij van onze liefhebbers hoorden, verdient, al ware het slechts om de zeldzaamheid, eene opzettelijke vermelding MOZART's klavierconcert uit C. mol. Het is te bejammeren, dat het eene zeldzaamheid geworden is, een concert van MOZART te hooren voordragen. Men is er nu, helaas! maar alleen op uit, om te *brilleren* en niet, om een *kunstwerk* met kunst voor te dragen. Doch laat ons liever zwijgen; wij zouden toch slechts *uilen naar Athene dragen*.

Mad. MARPURG zong in ieder concert tweemaal en liet ons verscheiden voortreffelijke aria's uit *la Clemenza di Tito* van MOZART hooren (het is toch waarlijk groot, dat men voor *alle* werken van

MOZART altijd het *epitheton*: *voortreffelijk* plaatsen kan; te sterk is het nimmer, maar dikwijls wel te zwak!), voorts van PAER, CIMAROSA en andere Italianen. Zij wordt altijd gaarne gehoord en verdient den bijval, dien men haar schenkt.

Ons schiet nu nog over, de Ouverturen en Sinfonien op te noemen. Wij hoorden dan:

VAN BEETHOVEN de Ouverture van *Leonore*, uit *C dur*, een der phantasierijkste kunstgewrochten van dezen onuitputtelijk grooten geest, geheel in de hem alleen eigene, hoogst geniale wijze gewerkt.

VAN CHERUBINI:

die van *Faniska* tweemaal, die van *les deux journées* en die van *Lodoiska*. De eerste heeft het meest bevalen; de tweede is zonder twijfel de voortreffelijkste; de laatste overtreft niet die van KREUTZER, welke mischien al te veel bekend, of althans al te vaak gehoord is.

VAN LINDPAINTRER, een' nog weinig bekenden komponist, die kapelmeester is te Stuttgart:

die van *Moses* — een zeer fraai gewerkt muzikstuk, hetwelk de duidelijkste blijken draagt van het vindingrijke en wel geoefende talent van deszelfs vervaardiger.

VAN MEHUL:

die van *Joseph en Egypte*.

VAN MOZART:

die van *Idomenco*, *le nozze di Figaro*, *die Zauberflöte* en *Don Giovanni*, louter kunstwerken van den eersten rang.

Van

Van A. ROMBERG:

die van *le ruine di Paluzzi*, gelijk alles van dezen komponist, krachtig en met kunst bewerkt, zonder juist op nieuwhed of in het oog vallende gedachten te kunnen bogen.

Van SPONTINI:

die van *la vestale*. Zij is te voordeelig bekend, dan dat het noodig zoude zijn, meer dan den titel te noemen.

Van C. M. VON WEBER:

die van *die Beherrscher der Geister*, een ten hoogste pittig, impofant, vreemd in gedachten, en toch natuurlijk gewerkt stuk, waarvan reeds de eerste maten den indruk maken, dien de inhoud van de opera schijnt te vorderen.

Van WEIGL eindelijk:

die van *die Vestalinnen*, aardig en lief, zonder evenwel zeer bijzonder te zijn.

De Sinfonien zijn de navolgenden: Eene van BEETHOVEN, N°. 5 uit C mol. Zij beviel zoo zeer, dat ze tweemaal heeft moeten gemaakt worden. Het is deze Sinfonie, waarover de geniale E. T. A. HOFFMANN zich, onder anderen, aldus uitlaat: „Tot diep
„in de ziel van BEETHOVEN is de romantiek der
„muziek gegrift, welke hij met hooge genialiteit en
„bezonnenheid in zijne werken uitspreekt. Dit heb
„ik nooit levendiger gevoeld, dan bij deze Sinfonie,
„die in eene, tot aan het einde steeds voortgaande op-
„klimming BEETHOVENS romantischen geest, meer

B

„ dan

„dan eenig ander zijner werken (2), ontvouwt en den
 „toehoorder onwederstaanbaar voortfleept in het won-
 „dervolle geestenrijk van het oneindige.” — Zie *Phan-
 tasiestücke in CALLOTS Manier*, 1ste deel, in de
 verhandeling: *über BEETHOVENS Instrumental-
 musik*, en de recensie van de Sinfonie N°. 5, in
 de *allgemeine musikalische Zeitung*, 12de jaargang,
 bladz. 630.

Die van HAYDN uit *Es dur*, (Part. bij Breit-
 korf en Härtel No. 3). HAYDN is toch nog altijd
 de eenige komponist, die den eerwaardigen naam van
Vader draagt.

Die van MOZART uit *C. dur* met de onovertroffene fuge.
 En eindelijk die van SPOHR, No. 2, uit *D. mol*,
 welke hij voor de philharmonische sociëteit te Londen
 geschreven en in 1820 zelf aldaar gedirigeerd heeft.
 Een gewrocht van de rijkste phantasia, overvloeiende
 van de liefelijkste gedachten en van de schoonste har-
 moniën. Het finale is naar HAYDN'S manier bewerkt.

Deze beknopte opgave zal den lezer overtuigen, dat
 men ons in onze concerten inderdaad veel goeds heeft
 doen hooren en dat vooral de Ouverturen en Sinfonien
 onder de eerste kunstwerken behooren. Wat de uit-
 voering van deze laatste betreft, moet men het orkest

over

(2) Natuurlijk is hier slechts de rede van die werken van BEETHO-
 VEN, welke in het licht waren gekomen, toen HOFFMANN dit
 schreef, namelijk, in het jaar 1810. Sedert heeft deze groote man
 zoo vele werken geschreven, welke geenen minderen rang onder
 de voortreffelijkste voorbrengfelen van zijne genie bekleeden,

over het algemeen den lof toezwaaijen van oplettendheid en juistheid en dikwijls van kracht en nadruk.

Het is maar jammer, dat ons orkest slechts eenige weinige weken in het jaar eigenlijk geoefend wordt, en dat het met de concerten gedaan is, wanneer het orkest eerst regt goed ingespeeld is. De geruime tijd, welke er tusfchen het laatste concert van eenen *cyclus* en het eerste van den volgenden verloopt, zonder dat het orkest zich kan oefenen, is voor deszelfs hoogere befhaving zeer nadeelig, en het ware ook daarom te wenschen, dat men een zomerkoncert kon tot stand brengen, door hetwelk het orkest steeds geoefend zou worden en dus aanmerkelijker vorderingen zou maken. Mettertijd zal, hopen wij, een zoodanig concert niet meer tot de *pia desideria* behooren.

Benefice-koncerten, van belang althans, hebben wij geene gehad, dan alleen een van de heeren MARPURG en WINTER. BEETHOVENS origineel toonfchilderij *de overwinning van WELLINGTON of de slag van Vittoria* was het voornaamfte fluk, dat er gemaakt werd. Alles had zich vereenigd, om dit werk zoo volkomen, als mogelijk, uit te voeren, hetgeen dan ook wonderwel gelukte. Wij behouden ons voor, nader over dit, in ons vaderland, zoo veel ons bekend is, nog nergens dan hier gegeven bijzondere kunstwerk terug te komen, bij gelegenheid, dat wij het in een volgend winter voor de tweede keer zullen hooren: een genot, hetwelk ons niet ontgaan

kan, daar het publiek te veel behagen in dit werk heeft gefchept, om het niet zeer gaarne nog eens te willen hooren, en het de uitvoering van hetzelfde met luider en aanhoudenden bijval heeft bekroond.

Aan den Redakteur van het tijdschrift Amphion (3).

Mijn Heer!

Onder het lezen van uw belangrijk tijdschrift, is bij mij wel eens de wensch ontftaan, dat er, uit meerdere plaatfen van ons vaderland, berigten omtrent de beoefening der toonkunst mogten ingezonden en geplaatst worden. — Offchoon het onderwerp daarvan niet altijd op den eerften rang van kunstoefening mogt aanspraak maken, zouden nochtans zoodanige berigten een blijkbaar nut kunnen teweeg brengen; de zucht en ijver voor de toonkunst zouden daardoor meer algemeen aangewakkerd worden; welligt zoude men hier en daar belangrijke wenken vinden voor hen, wien mindere hulpmiddelen ten dienfte ftaan, en die echter, zich gaarne tot eene meerdere volkomenheid zouden willen verheffen; en zeer zeker zoude men daardoor beter in

ftaat

(3) De geëerde inzender verftoone de late plaatsing van dit ftuk. Overvloed van vroegere ftof verhinderde ons, het eerder te doen afdrukken. — Het zou ons zeer aangenaam zijn, meer dergelijke ftukken te ontvangen.

DE RED.

staat gesteld worden tot een meer algemeen overzicht over den toestand van de toonkunst in ons vaderland.

Deze overwegingen en de achting voor de kunstvoortbrengfelen, die ik met zoo veel genoegen bijwoonde, deden mij besluiten, U eenig berigt omtrent de beoefening der toonkunst te Arnhem te doen toekomen; ik durf dit met te meer vrijmoedigheid doen, daar ik, zelf geen inwoner dier stad zijnde, meene dat dit mij van alle verdenking van vooringenomenheid of ijdelepraalyertooning zal vrijwaren.

Men moet, naar mijne gedachten, wanneer wij over concerten spreken, eene onderscheiding maken tuschen zoodanige, die uit meesters, en zulke, die uit liefhebbers zijn zamengefeld; niet echter zóó, als of men bij de eerste volstrekt geene liefhebbers, en bij deze geene meesters zoude toelaten, maar bij de eerstgemelde is de hoofdzakelijke genoegzame fondsen te bezitten; bij de laatste genoegzamen ijver aan te wakkeren, om het concert te kunnen doen bestaan. — Uit dit oogpunt de zaak inziende, zoude dan ook, uit hooftle van den belangeloozen ijver voor de kunst, het concert van liefhebbers eene bijzondere opmerking verdienen; — als zoodanig nu, kan men het Arnhemfche concert van eene zeer voordedige zijde befchouwen; maar ook wegens kunstverdienften mag men het eene ruime mate van achting niet ontzeggen. — Hetzelve telt toch onder het aanmerkelyk aantal liefhebbers, waaruit het hoofdzakelyk is zamengefeld, talenten, die eene allezins loffelyke vermelding verdienen, en de eer der toonkunst op eene waardige wijze handhaven; ook onder de

meesters vindt men mannen van veel verdienften. Het orkest is dus sterk en goed bezet, de Sinfonien worden met veel juistheid en nadruk gespeeld, en men kan ook hier zeggen, hetgeen door U in No. 2 des eersten jaargangs van uw tijdschrift, tot regtmatigen lof van het Groningsch concert, is aangemerkt: men laat de Sinfonien in derzelve geheel hooren. — De Sinfonie van BEETHOVEN uit *C dur*, hoorde ik, onder anderen, met zeer veel naauwkeurigheid, eng eheel in derzelve eigendommelijk karakter uitvoeren. — De goede uitvoering der orkeststukken wordt niet weinig bevorderd door de directie van den orkestmeester, den heer MARX, die bij zijne overige begaafdheden, ook als obligatist, deze hoogst schatbare bezit, van zich het vertrouwen en de welwillendheid van het orkest te kunnen verwerven, en inderdaad! is deze hoedanigheid ooit van belang, dan is het voornamelijk in een orkest, hetgeen grootendeels uit liefhebbers is zamengesteld: alsdan is de orkestmeester gelijk aan den aanvoerder van een leger, die de achting en genegenheid zijner onderhoorigen bezit, wiens minste verlangen met de meeste bereidvaardigheid wordt opgevolgd, en die daardoor in zijne pogingen boven verwachting slaagt.

Onder de liefhebbers vindt men voor het obligaat, zoowel vokaal, als instrumentaal, talenten, die met regt de algemeene achting en goedkeuring wegdragen; doch de kieschheid verbiedt mij hier in bijzonderheden te treden, of eenige, al ware het ook bedekte, aanwijzing van personen te doén. — De directie geeft zich alle moeite, om den ijver meer en meer te verlevendigen,
die

die voor een koncert van liefhebbers zoo zeer noodzakelijk is, doch hieraan wordt ook ten volle beantwoord, vooral ook van de zijde der toehoorders, die in deze kunst oefeningen de meeste belangstelling toonen. — In een woord, zonder echter dit koncert bij eene denkbare of bestaande volkomenheid te willen vergelijken, hetzelve onderscheidt zich zeer gunstig, en onder de steden, die noch akademiesteden zijn, waar doorgaans vele talenten gevonden worden, noch steden van eene buitengewone groote bevolking, noch in de nabijheid van andere groote steden gelegen, van waar zich uitstekende kunstenaars gemakkelijk op één punt kunnen verzamelen; verdient Arnhem in hare muzikale voortbrengselen eene bijzondere aandacht. Eere hebbe daaryoor de goede direktie! Eere de liefhebbers, die zoo gediëntig zich daartoe willen verledigen! Eere het Arnhemsch publiek, hetwelk deze pogingen met zoo veel belangstelling ondersteunt!

Uw bestendige lezer,

* *

B E O O R D E E L I N G.

RETS OVER DE ROMANZEN VAN DEN
HEER A. C. G. VERMEULEN.

(Medegedeeld.)

Zeer gering is het getal der Nederlanders, die in het vak der toonkunst hunne eigene ideën aan den dag brengen, en de voortbrengfelen van hunne genie aan het publick mededeelen. Wat hier ook de reden van zijn moge, zeker is het, dat zij in dezen zediger en voorzigtiger te werk gaan, dan menig buitenlander, die, opgewekt door den welverdienden lof, sommigen zijner landgenooten toegezwaaid, zich denzelven ook wenscht toe te eigenen, en daardoor al het gebrekkelijke van zijne kunstgewrochten aan den dag legt. Deze zucht, welke dikwerf uit eene zoogenaamde ambitie haren oorsprong ontleent, schijnt reeds vroeg de menschen somwijlen bezielde te hebben. Immers zoo dikwerf eene wezenlijke genie zich hier of daar vertoonde, bekroop menig ander de lust, denzelven na te apen; maar het bleven dan ook meestal apen! Zoo zong HOMERUS, en de cyclische Dichters wilden hem nabootfen.

Zoo weinig wij derhalve in de gelegenheid zijn, ons gevoelen te openbaren omtrent komponisten, op Nederlandfchen grond geboren, des te gretiger moeten wij de gelegenheid daartoe waarnemen, zoodra zij zich aan ons voordoen; en wij meenen hiertoe thans in staat te zijn, daar wij juist een zevental Romanzen van den heer A. C. G. VERMEULEN voor ons hebben liggen.

Niet

Niet dat wij elken vervaardiger van eene losse Roman-
ce als komponist beschouwen, maar dewijl wij in de
voornoemde stukjes de zaden en beginfelen meenen
bescpeurd te hebben van eene plant, die, op onzen
vaderlandfchen grond geteeld, de fchoonfte vruchten
voor het vervolg belooft. Hierover echter ftraks met
een enkel woord nader.

Daar de heer A. C. G. VERMEULEN, als een
jong liefhebber bij ons bekend staat, dien de natuur
in het vak van toonkunst met een uitnemend gehoor
en gevoel heeft bedeed, zouden wij zeker geene
openlijke melding van hem gemaakt hebben, indien
hij niet zelf ons daartoe reden had verfchaft door het
in het licht geven zijner Romancen. Immers hij, die
zulks doet, vraagt, als het ware, het oordeel van het
publiek over dezelve, en wij treden hier op als die
vraag beantwoordende; hij blijft nu ten opzigte zijner
uitgegevene stukjes geen liefhebber, maar staat gelijk
met zoo vele anderen, die goed- of afkeuring van
het publiek verwachten.

De Franschen, het is waar, kunnen op eene groote
menigte Romancen roemen, maar hoe weinige (in ver-
gelijking met het getal dergene, die het licht zien,)
bezitten den waren toon, dien de Romance vordert.
Niet alle immers hebben die naïviteit en eenvoudig-
heid, die ons treffen bij het hooren van die van
PEANTADE, GATAIJES, GARAT, DALVIMARE
en BAIJLE. En van waar, dat niet allen even zacht,
vloeiend en dus ook aangenaam zijn? Dewijl de meeste
Romancenmakers niet genoeg op den zin der woor-

den letten, en daardoor grove fouten begaan tegen de Profodie en Declamatie, welke beide als hoofddeugden moeten in acht genomen worden door hen, die muziek en dichtkunst willen vereenigen. Op deze hoofddeugden heeft vooral MEHUL met de grootste nauwkeurigheid gelet, en van daar, dat zijnen werken algemeene lof wordt toegezwaaid; van daar dat zijne *Romance de Joseph: A peine au sortir de l'enfance* altijd een meesterstuk in het vak van Romancen zal blijven.

Wat ons land betreft, er zijn zoo weinige Nederlanders, die zich toegelegd hebben op het in muziek brengen van Fransche woorden in den vorm van Romancen, dat wij de zoo evengenoemde mislagen niet zoo algemeen op hen kunnen toepassen. Des te meer lof verdienen zij onder ons, bij welke dat gebrek zich niet openbaart, als vereenigende zij de muziek met eene taal, die zij vooronderfeld worden niet zoo grondig te verstaan, als zij, wien dezelve is aangeboren. Het is dus zeker, dat eene grondige taalkennis en al, wat aan dezelve annex is, geen geringen invloed heeft op het vervaardigen eener goede Romance. Maar daartoe is het ook noodzakelijk, dat de woorden zelve goed zijn; en derhalve kortelijk over die, welke de Heer VERMEULEN op muziek gebragt heeft.

De drie eerste Romancen zijn uitgegeven bij STEUR te Amsterdam, en wij meenen, dat er reeds eenige jaren verloopen zijn, sedert dezelve het licht zien; dezelve schijnen in drie Nummers het eerste werk van

van den maker te bevatten. De woorden van N°. 1. & 3. zijn niet nieuw, of liever zijn niet voor het eerst op muziek gebragt; immers vinden wij de eerste: *les regrets d'une amante* met eene herhaalde verandering van op een na den laaften regel van elk couplet in de *Dix chansons tirées des oeuvres de Mr. LÉONARD, mises en musique par G. SCHALL* en te Hamburg uitgegeven. Ook de woorden van N°. 3. *un jour à Paris* waren ons reeds te voren bekend, als met muziek vereenigd; en in het algemeen ware het te wenschen, dat wij dezelfde woorden niet zoo dikwerf op verschillende wijzen hoorden. Zoo wel de muziek, als de woorden moeten nieuw en naif zijn: hierdoor zou het getal van weinig beteekenende Romancen minder uitgebreid zijn; men zou dikwerf minder tegen den wil des dichters handelen, en de verwarring in de keus van het publiek zou daardoor weggenomen worden. — De woorden van N°. 2, door welke wij den heer J. P. TRAUTMANN, een Zwitser van geboorte, zoo ons verzekerd is, leeren kennen, zijn juist geschikt voor de Romance; zij zijn vol gevoel, en schoon de stijl thans medebrengt, om niet meer dan drie coupletten in eene Romance te brengen, zoo mogen wij ons verheugen, dat hij over het *Emploi de ma vie* zoodanig heeft uitgewijd, dat wij in staat zijn, hem als *Romancier* den welverdienden lof toe te kennen.

De overige vier Romancen, welke van tijd tot tijd bij WEIJGAND in den Haag zijn uitgekomen, en wel in een formaat, dat ons voor eene Romance meer zou bevallen, dan dat van de drie eerste, zijn, wat de verzen betreft, niet minder bevallig.

In de *visite d'hiver à ma chaumière* en *la Sérénade* herkennen wij den genoemden dichter, en wij wenschen bij deze gelegenheid, dat de makers en der woorden en der muziek hunne pogingen bij voortdoring zullen vereenigen, om het gunstig oordeel van het publiek over hun werk te blijven verdienen.

De woorden van *les Regrets* hebben wij, eenige jaren geleden, in een der Fransche maandwerken gevonden, en van dezelve heeft de Heer VERMEULEN gebruik gemaakt, om ons eene zeer eenvoudige, maar gevoel- en smaakvolle Romance voor te dragen. Zoo ver wij weten, waren deze woorden nog niet op muziek gebracht. In een klein werkje: *la corbeille des fleurs*, hebben wij de woorden van *l'amitié* gevonden, welke, zoo wij meenen, ook nog niet met de muziek vereenigd waren. Tot dus verre over de woorden.

Over het algemeen is de muziek der verschillende opgenoemde Romancen juist in den toon, dien de Romance vordert, eenvoudig, vol smaak en bevallig. Zoo heeft ons de Heer VERMEULEN in zijne *Regrets d'une amante* en *les regrets* getoond, dat men juist niet altijd de mineur behoeft, om den klagtoon te treffen. *L'emploi de ma vie* is los en vrolijk, zoo als de stijl der woorden eischt. Wij hadden hier echter liever een Allegretto dan een Andante gezien. Die, welke ons uitnemend bevallen, zijn: *un jour à Paris*, *les regrets* en *la Sérénade*.

De Heer VERMEULEN heeft echter ook niet altijd gelet op iets, dat door de meeste Romancenmakers vergeten wordt, namelijk, of de laatste coupletten van ee-

ne Romance wel even geschikt zijn voor de muziek van het eerste. Immers heeft elke regel wel even veel syllaben, doch die syllaben zijn bijna nooit van dezelfde waarde, zoo dat de verzen wel even lang, doch niet van dezelfde waarde zijn. Meestal schieft men dan dusdanige verzen op dezelfde leest, maar dit geschiedt dan ook in spij van de Profodie en Declamatie. Tegen dezen regel heeft ook de Heer VERMEULEN gezondigd in de verschillende coupletten van *un jour à Paris* en *visite d'hiver à ma chaumière*. En wij kunnen er derhalve niet genoeg op aandringen, dat men bij het op muziek brengen van eene Romance alle de coupletten naauwkeurig naga, en, zoo de verzen zulks vereischen, hetzelfde idee, door de verschillende coupletten heen, in naar de waarde der syllaben geëvenredigde maat uitdrukke.

De ritournellen zijn ook zeer bevallig en naar eisch der Romancen, vooral is die van *les regrets* geheel nieuw van aard en tevens treffend.

Het akkompagnement is ook allezins naar gelang der muziek; alleen komt ons dat van *l'amitié* minder geschikt voor, als moettende men vooronderstellen, dat de meeste Romancenzangers of zangeressen zich zelve akkompagneren, en het gestadig springen van de linker over de rechterhand eene vermoeyenis op de borst veroorzakende, die den zanger zeer hinderlijk moet zijn.

In de *visite d'hiver à ma chaumière* vordert de 14e en 16e maat eene *E naturel*: wij zullen dit denkelijk als eene drukfout moeten aanmerken.

Het ware te wenschen, dat eene bekwame hand deze Romancen voor de guitarre arrangeerde. Tot

Tot dus verre over de Romancen. Nu nog kortelijk iets over den Heer VERMEULEN zelve. Wij zelden hierboven, dat deze heer bij ons bekend staat als een jong liefhebber vol muzikaal gehoor en gevoel, en wij herhalen dit. Elk, die, zoo als wij, in de gelegenheid geweest is, hem op de Piano te hooren moduleren en fantaseren, zal ons dit gaarne toestemmen. Als liefhebber kunnen wij hem gerust onder de sterksten tellen, welke Nederland oplevert. Hij heeft een *attachement*, waaruit wij den oplettenden bewonderaar van den grooten MOSCHELES leeren kennen; alles, wat hij voordraagt, al is het dan eens niet van het zwaarste, is vol smaak en gevoel. Wij hopen weidra in de gelegenheid te zijn, het een of ander zijner stukken voor de Piano in het licht te zien verschijnen, opdat het Nederlandsch toonkunstlievend publiek ons gevoelen omtrent hem stave!

J. S

GEMENGDE BERIGTEN.

Zijne Majesteit onze Koning heeft voor eenigen tijd de oprigting eener kleine kapel bevolen, welke ook werkelijk is tot stand gekomen. Deze maatregel is voor de kunstminnaren te 's Gravenhage bijzonder veel waard, daar hij het daarhenen roepen van verdienstelijke mannen gemakkelijk maakt; terwijl hij tevens voor de kunst in het algemeen, in ons vaderland, van veel belang is, daar hij eenen gunstigen naijver onder de kunstenaars moet opwekken.

DE

De heer DE GROOT jr., welke zich eenige jaren te Frankfort aan den Mein heeft opgehouden, is naar 's Gravenhage terug gekeerd en als eerste klarinettist bij de koninklijke kapel aangesteld. Onze korrespondent te 's Gravenhage zal ons nader met de bijzondere verdiensten van dezen vaderlandschen kunstenaar bekend maken. Hij heeft zich reeds met uitstekenden bijval te 's Gravenhage en te Amsterdam laten hooren.

In de algemeene vergadering der Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* van 1820 werden de departementen Rotterdam, Groningen, Leeuwarden en Makkum, benevens het Hoofdbestuur, belast: *om te onderzoeken, of er, door die maatschappij, maatregelen konden genomen worden, waardoor de smaak voor zang- en toonkunst meer algemeen kon worden opgewekt en verspreid, voorts om, in dat geval, de middelen op te geven, waardoor, op de meest algemeene en minst kostbare wijze, deze smaak zoude kunnen bevredeigd worden.* — Tot het volbrengen van dit onderzoek werden benoemd, van wege het Hoofdbestuur de heer L. J. LAMAISSON, van wege het departement Rotterdam de heer P. G. GÖRLITZ, van wege het departement Groningen de heer Mr. N. W. SCHROEDER STEINMETZ, van wege het departement Leeuwarden de heer P. BURGGRAAFF en van wege het departement Makkum de heer Predikant W. MAAS.

Deze kommissie heeft in de algemeene vergadering van 1821 haar rapport uitgebragt, hetwelk in zijn

ge-

geheel is te vinden in de *punten van beschrijving* van dat jaar, en in hetwelk zij, na hare gedachten te hebben opgegeven over de vorderingen van den smaak voor de toonkunst, en bijzonder voor den zang, in ons vaderland, de middelen voordraagt tot bevordering van den smaak. Wij laten de opgave dier middelen hier volgen, waartoe wij de eigene woorden van het rapport overnemen. De middelen zouden behooren te bestaan:

„a. In de oprigting van een *Nederlandsch Genootschap tot bevordering der Toonkunst*, verdeeld in Afdeelingen, in dier voege als onze Maatschappij, en tot deelneming aan hetwelk, tegen eene matige jaarlijksehe contributie, alle *Nederlandsche Toonkunsten*naars en Muzijkminnaars, *van beide sekse*, wierden uitgenoodigd. Het spreekt van zelf, dat, bijaldien deze Vergadering tot deze oprigting besloot, er deswege een uitgewerkt plan zoude behooren ontworpen en vastgesteld te worden. — Genoeg zij het voor de Ondergeteekenden, te dezen aanzien, de volgende, algemeene, wenken voor te dragen; als:

„Het hoofddoel des Genootschaps is, te zorgen voor een meer algemeen, grondig onderwijs in de Muzijk, en wel bijzonder in den Zang, voor desbegeerenden.

„Eenige der voornaamste, ijverigste en bekwaamste beminnaars en voorstanders der Toonkunst, te *Amsterdam* woonachtig, worden uitgenoodigd, om de aldaar te vestigen Hoofddirectie uit te maken. In elke provincie des Rijks worden twee provinciale Commissarissen verkozen, en wijders worden in steden of dor-

dorpen, die een bepaald getal Leden des Genootschaps bezitten; genoegzaam om eene Afdeeling van hetzelfde te vormen, Departements-Bestuurders en één of twee corresponderende Leden benoemd.

„De Hoofddirecteuren en provinciale Commisarisfen vormen wetten, plannen, regelen de werkzaamheden en doen alles mogelijks, tot bevordering der goede zaak.

„Bij elk corresponderend Lid wordt de gelegenheid opengefteld tot bekoming, zoo van het Lidmaatschap, als van de na te meldene uit te gevene stukken des Genootschaps.

„Het Genootschap besteeft de fournifementen der Leden daartoe, dat het in iedere stad of plaats, waar eene Afdeeling van hetzelfde beftaat, een zeer bekwaam Onderwijzer der Muzijk aanftelt, of, bij gebreke van dien, van elders roept. Deze wordt door het Genootschap gefalariëerd, doch is daarvoor verpligt, om, dagelijks, eenige uren lang, eene Muzijkfchool te houden, op welke de kinderen of pupillen van de Leden der Afdeeling, tegen een matig fchoolgeld, of, wanneer de omftandigheden der ouders zulks vereifchen, gratis, onderwezen worden. Dit fchoolgeld is ten voordeele van de kas des Genootschaps.

„Het onderwijs bepaalt zich tot de algemeene kennis van de Muzijk en tot den Zang. In deze fchool wordt niet op instrumenten onderwezen, dewijl zulks een meer *privaat* onderrigt vordert, en daarenboven niet volftrekt noodzakelijk is, vermits alle befchaving in de Muzijk van den Zang uitgaat, en, door het grondig leeren der algemeene muzikale kundigheden

en

en van den Zang, het verlangen, om instrumenten te leeren behandelen, van zelve genoeg wordt opgewekt.

„(Over den aard van dit onderwijs, en in hoeverre de dus genoemde *meloplastische* leerwijze daarbij kunne gebezigd worden, zal de Commissie liefst niets beslissen; dit overlatende aan de wijsheid en het doorzigt der Hoofddirecteuren en provinciale Commisfariſen des Genootſchaps.)

„Jaarlijks (of meermalen, zoo de fondſen des Genootſchaps zulks gedoogen) worden er, door hetzelfde, Eereprijzen uitgelooft voor de beste beantwoordingen van uitgefchrevene prijsſtoffen, hetzij (liever bevallige dan al te zware) compositien voor een of meer instrumenten, hetzij Godsdienstige of andere Zangſtukken, hetzij theoretische beantwoordingen of oploſingen van eenig muzikaal vraagſtuk. Alleen leden des Genootſchaps, en in ons koningrijk woonachtig, mogen naar den eereprijs dingen. De beoordeeling der prijsſchriften wordt, door Hoofddirecteuren, aan daartoe bevoegde perſonen opgedragen, en de bekroonde ſtukken worden, zoo goedkoop mogelijk, voor het publiek, doch altijd tot nog mindere prijzen voor de ſcholen, verkrijgbaar geſteld.

„Daarenboven behoorde het Genootſchap, zoodra de fondſen toereikende mogten zijn, eene ſchool op te rigten voor jonge lieden van bijzonderen aanleg, die zich tot kunſtenaars op het een of ander instrument, of Zangers en Zangeresſen, tot Componiſten, en ook tot Muzijkonderwijzers, wenſchen opgeleid te zien, op de wijze van de *Conſervatoria* voor de Muzijk, te *Parijs*, en vooral in *Italië*. Op deze

School,

School, die hare bijzondere Meesters moet hebben, behoorde het onderwijs tot den hoogsten trap uitgetrekt te worden, en het voorts aan liefhebbers geoorloofd te zijn, om, tegen betaling van schoolgeld, hetwelk almede in de kas des Genootschaps vloeit, de lesfen bij te wonen.

„De Maatschappij: *Tot nut van 't Algemeen*, welke, blijkens hare, in 1802, uitgegevene Verhandeling: *Over het Nationaal Nederlandsch Gezang*, reeds vroeg op eene verbetering van hetzelfde heeft prijs gesteld, en daartoe, door de uitgave van *Volksliederen* en *Schoolgezangen*, medegewerkt, bevordert, op nieuws, dit doel, door de volgende middelen:

„Hoofdbestuurders derzelve Maatschappij kiezen, onder hunne stadgenooten, het benoodigd aantal Hoofd-directeuren van het Genootschap tot bevordering der Toonkunst. De eerstgemelden en de Departementen dier Maatschappij doen al het hun mogelijke tot instandbrenging des Genootschaps, en trachten, van het Gouvernement, van den Heer Inspecteur-Generaal voor het Middelaar en Lager Onderwijs, en wijders van alle HH. Schoolopzieners, Collegiën van toezigt over Scholen, enz. de bescherming en de bevordering van den bloei en instandhouding dezer Inrigting te verwerven, enz.

„b. In het doen vervaardigen eener *Handleiding tot het onderwijs in de Muzijk, bijzonder in den Zang*, eenvoudig en duidelijk genoeg, om iederen Onderwijzer, van gezond oordeel en goeden wil voorzien, behoorlijk in te lichten, en om, alzoo, voor de volkscholen gebezigd te kunnen worden; en tevens volledig genoeg, om, te dezen aanzien, niets te wenschen over te laten, het.

hetzij dat het doen vervaardigen daarvan aan het Genootschap tot bevordering der Toonkunst, hetzij aan onze Maatschappij, wierde opgedragen.

„c. In het, van wege onze Maatschappij, of, zoo het meergemelde Genootschap tot stand kwame, van wege hetzelfde, doen vervaardigen van een *Nationaal Gezangboek*, verdeeld in vier Stukjes, ieder afzonderlijk uit te geven; als: een voor de jeugd, een voor de jongelingsjaren, een voor den mannelijken leeftijd, en een voor den meer gevorderden ouderdom. Welligt zouden SPANDAW's *Vaderlandsche Liederen*, als ook de *Volksliederen* en *Schoolgezangen*, door onze Maatschappij uitgegeven, hiertoe, mits onder verbetering van verouderde of gebrekkige en smakelooze zangwijzen, bijdragen kunnen opleveren. Om de twee jaren behoorde een nieuw Stukje, telkens met afwisseling der vier bovengemelde rubrieken, in het licht te verschijnen, ten einde men, in den loop van acht jaren, voor ieder levensperk, telkens weder eenen nieuwen bundel gezangen kon verwachten. Het *driestemmig* gezang zou hier, inzonderheid, verkieslijk zijn.

„d. Eindelijk ware het te wenschen, dat er, in het vervolg, niemand tot Onderwijzer of Onderwijzeres in de Muziek wierde toegelaten, dan na alvorens een gepast onderzoek, nopens hunne of hare bekwaamheid, afgelegd te hebben, en, als zoodanig, te zijn toegelaten.

In de algemeene vergadering van den 14 van oogstmaand 1821 werd overeenkomstig het berigt en het eerste der voorstellen besloten en Hoofdbestuurders dus gevolmagtigd: om te beproeven het oprigten van een *Nederlandsch genootschap: Tot bevordering der Toonkunst*; terwijl al de overige voorstellen, bij het Berigt aangeboden, werden gesteld in handen van Hoofdbestuurders, om, het voormelde genootschap deszelfs aanwezig verkregen hebbende, de noodzakelijkheid daarvan, zoowel als de wijze, waarop dezelve in werking te brengen zullen zijn, met overleg met de Bestuurders van dit genootschap te bepalen.

Zie daar eene belangrijke en aanmerkelijke schrede ten behoeve der goddelijke Toonkunst gedaan; moge zij de heilrijkste gevolgen hebben!

Bij den Uitgever dezes is van de pers gekomen
en alom verzonden :

I.
ROZENGAARD,

B I J D E R A G E N

TOT DE KENNIS VAN HET

MENSCHLIJK HART en LOT.

UIT HET HOOGDUITSCH VAN

Dr. G. H. S C H U B E R T,

met een fraaije gegrav. titjel door VELIJN.

Eerfte Deel, f 2 — : — :

Het tweede en laafte Deel is ter perfe.

II.

PROEVE OVER DE WAARDE

D E R

OUDE TALEN

EN DER BEOEFENING VAN DE KLASSIEKE
LETTERKUNDE DER GRIEKEN

EN ROMEINEN,

VOORNAMELIJK VOOR

REGTSGELEERDEN EN STAATSBEAMBTEN,

door

Bij den Uitgever dezès is van de pers gekomen:

REI Z E

N A A R

T H E N E E W E

T O B R A Z I L I È

I N D E J A R E N 1815 — 1817

door

M A X I M I L I A A N,

Prins van *Wied-Neuwied*,

U I T H E T H O O G D U I T S C H

N. G. VAN KAMPEN.

Eerste Deel, met platen en kaarten.

n° 4 — 18 —

Het tweede en laatste deel is ter perse.